

Elekter – kas märkamatu ja alati meiega?

Margus Uudam
Jaotusvõrgu juhataja

Jaotusvõrgul on meie meelest tabav moto – «Märkamatu Sinuga». Aga miks selline moto? See tuleneb meie teenuse omapärasest, sest tahame oma klientide jaoks jääda võimalikult märkamatuks. Kui meid märgatakse, on asjad tavaliselt halvasti, kuid meie eesmärk on inimeste elektrisjade tõrgeteta laabumine. Töötame selles suunas iga päev.

Kui aga elekter üks hetk kaob, ei saa see märkamata jääda. Katkeb igapäevatoimetuste rütm, tootmine, sagin kontorihoonetes jne. Selliste olukordade vältimiseks investeerime igal aastal oma elektrivõrgu uuendamiseks ja arendamiseks ligi 1,4 miljardit krooni. Elektrivõrgu investeeringud tõusid hüppeliselt 2007. aastal. Sellise investeeringute mahuga saame tasa teha 90-ndatel kaotatud aja, mil jäi vahele üks elektrivõrgu uuendustsüklil.

Jaotusvõrgule kuuluva elektrivõrgu kvaliteet on võrreldav meie Euroopa naabritega ehk oleme n-ö keskmiste seas, kuid parimateni on veel tükk maad minna. Samas ei saavuta ka maailma parimate kvaliteedinäitajatega elektrivõrk kunagi sellist olukorda, kus pole ühtegi riket. Seega peame pead kokku panema ka koos kliendiga ja mõtlema, kuidas ennekoike ettevõtteid saaksid ise oma elektrivarustuse riske analüüsida ja koos võrguettevõttega vajalikke tegevusi planeerida. On elektrikatkestusi, mille puhul oleks lihtne UPS seade või väiksem generaator suutnud ära hoida küllaltki suure rahalise kahju.

Meie eesmärk on pidada personaalset dialoogi kõigi suuremate äriklientidega ning kaardistada firmade olulisemad tarbimiskohad, sest tihti peale on lepingulistest suhetes Eesti Energiaga hoopis kolmas isik ehk hoone omanik, kelle pinnal paikneb näiteks mõne firma oluline serverikeskus, mis teenindab tervet maakonda või riiki. Kui teame, kus firmade olulised sõlmed paiknevad, saame juba edasi mõelda ning vajadusel kindlaimaid elektrivarustuse skeeme välja pakkuda.

Seega kutsume oma kliente koos meiega elektrivarustuse riskidele mõtlema. Tutvustame selles lehes, mida teeb Jaotusvõrk elektrivarustuse kvaliteedi parandamiseks, mida saavad meie kliendid ehk ettevõtteid ise teha ning kuidas Jaotusvõrgu spetsialistid saavad selle juures abiks olla ja pädevat nõu anda.

Head lugemist!

Askor Ando

Elektri kvaliteedi parendamiseks 1,4 miljardit aastas

Just nii palju ja veidi enamgi investeerib Jaotusvõrk igal aastal oma elektrivõrgu uuendamise. Sel aastal renoveerib ettevõtte 1000 alajaama ja 2100 kilomeetrit elektriliine.

Mida tähendab elektritarbijale see üks miljard krooni? Jaotusvõrgu juhataja Margus Uudami sõnul tunnetavad kliendid seda suurt rahapaigutust elektrivarustuse kvaliteedi paranemiseks – vähenevad rikked ning pingekoikumised jäävad ajalukku.

Elektrivõrk korda

Jaotusvõrgu ja kogu Eesti Energia üks peamisi eesmärke on elektrivõrgu korrasolek. Selleks on hüppeliselt suurendatud investeeringuid elektrivõrgu uuendamiseks. 1990ndatel jäi Eesti elektrivõrgus üks investeerimisperiood vahele. Uudami sõnul tuleb kaotatud aeg nüüd tasa teha. «Täna pakume alltöövõtjatele rohkem tellimusi, kui nad neid täita suudavad,» lisas Uudam lootusega, et suured investeeringud suudavad valdkonda meelitada ka noori ja hakkajaid ener-

geetikainsenere, elektrikke ja projektoreid.

Elektrikatkestuste vähendamiseks paigaldab Jaotusvõrk üha enam maakaableid, mis on võrreldes õhulinidega kallimad, kuid ilmastikuoludest sõltumatumad.

Uudami sõnul on teine võtmesõna tulevikus elektrivõrgu juhtimine arvuti tagant ehk võrgu automatiseerimine. «See tähendab seda, et rikkebrigaad ei pea enam alati alajaama sõitma, sest vajalikke lülitamisi saab teha ka juhtimiskeskusest. Seega kiireneb rikke kõrvaldamise aeg, kuna elektroniline juhtimine võimaldab rikkekoha kiiresti leida ja ülejäänud võrgus elektrivarustus taastada. Muudugi tuleb katkine liin parandada, kuid elektrikatkestus on nüüd juba palju vähemal arvul inimestel,» lisas Uudam.

Väga suure efekti võrgu töö-

kindlusele annab liinikoridoride töhus hooldamine, sest enamasti Eesti elektrivõrgust asub metsaladel. Kõiki elektriliini koridore ei saa raiuda sedavõrd laia, et ükski puu enam murdudes elektriliinile ei ulatuks, sest see tähendaks Hiiumaa suuruse maalapi metsast puhtaks raiumist. Seetõttu on mindud variandi peale, kus elektrivõrgu vaadeldakse regulaarselt ning liinile ohtlikult lähedale kaldunud puu kõrvaldatakse kiiremas korras.

Näidud automaatseks

Siiani on üks elektritarbijate kohustus olnud elektrinäitude regulaarne teavitamine Eesti Energiale, kuid varsti on see minevik. Klientide mugavuse suurendamiseks paigaldab Jaotusvõrk lähiajal hüppeliselt kaugloetavaid elektriarvesteid. Kauglugemise arvesteid on Eestis hetkel ligi 50 000, kuid lähema paari aasta jooksul lisandub 200 000 kaugloetavat arvestit nii äri- kui eraclientidele.

«Lisaks sellele, et arvesti saadab ise näidud Eesti Energiale,

Jaotusvõrgu eesmärgid aastani 2011

- Rikked vähenenud 50%
- Pingeprobleemne elektrivarustus on minevik
- Elektrikadu on vähenenud 7%-ni

Kuidas vähendatakse rikkeid

- Üha enam elektrivõrgu maakaablisse
- Elektrivõrgu elektrooniline juhtimine ja automatiseerimine
- Liinikoridoride töhus hooldamine

annab kaugloetav aparatuur veel rida mugavusi – meil on parem ülevaade avariolukordadest ning kliendid saavad infot tarbitud elektri kohta näiteks tunnipõhise energiakulu lõikes,» selgitab Margus Uudam. Samuti on elektritarbimise avamisel palju lihtsam elektrimüüjat või siis tarbimispakette vahetada.

Eesti elektrivõrgu rikkelisus võrreldaval tasemel meie Euroopa naabritega

Vaadates Eesti elektrivõrgu rikkestatistikat võib öelda, et oleme oma naabritega Euroopas ja Skandinaavias võrreldaval ehk keskmisel tasemel.

Üks levinumaid näitajaid, millega rikkelisust mõõta, on elektrikatkestuste arv keskmiselt ühe kliendi kohta aastas ehk SAIFI

(system average interruption index). Riketest põhjustatud kliendikatkestuste arv on peamine Jaotusvõrgu tegevust iseloomustav näitaja ning kliendirahulolu mõjutav tegur.

Rikete vähendamine on Jaotusvõrgu lähimate aastate kõige olulisem eesmärk. Rikete vähendamiseks ja elektrivõrgu arendamiseks ning renoveerimiseks investeerib Jaotusvõrk igal aastal ligi 1,4 miljardit krooni.

